

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied gemeente Berkelland

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

10 februari 2010 / rapportnummer 2360-25

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Berkelland stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied. Omdat dit kaderstellend is voor toekomstige m.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (intensieve veehouderij) wordt voor dit bestemmingsplan een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Berkelland is bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de m.e.r. (verder: de Commissie) ¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de referentiesituatie en de alternatieven die mogelijk zijn binnen de milieugebruiksruimte en de overige randvoorwaarden;
- een onderbouwing van de totstandkoming van de uitgewerkte alternatieven;
- de emissie van verzurende en vermestende stoffen, geur en fijn stof van de door het bestemmingsplan maximaal mogelijk gemaakte activiteiten in het plangebied;
- de maximaal mogelijke effecten op natuur, zoals depositie van verzurende en vermestende stoffen op de Natura 2000-gebieden en de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Neem een passende beoordeling in het MER op wanneer significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten;
- de relatie met en de cumulatieve milieueffecten van te verwachten ontwikkelingen in de Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) "Ruurlöse Broek" en "Beltrumse veld";
- een beschrijving van de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten in het plangebied en de gevolgen van de alternatieven daarop;
- de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden van (kleinschalige) recreatie in het nieuwe bestemmingsplan.

Verder dient het MER een zelfstandig leesbare samenvatting te bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal² en ander ondersteunend beeldmateriaal.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie de bijlagen bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Voorzien van duidelijke schaal en legenda en minsten één kaart met weergave van toponiemen.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

Beschrijf in het MER de achtergrond van het nieuwe bestemmingsplan, de relatie met het Reconstructieplan Achterhoek & Liemers en de ontwikkeling van de LOG's in Oost Gelre en Berkelland. Ga in op hoe de plan-MER van de LOG's "Ruurlose Broek" en "Beltrumse veld" en dit MER op elkaar aansluiten. Geef aan of er sprake is van inhoudelijke afstemming of volledige integratie van beide plan-MER's.

2.1 Beleid en wet- en regelgeving

In de notitie R&D wordt het beleidskader en relevante wet- en regelgeving voor het nieuwe bestemmingsplan geschetst. Ga in het MER in op de opgaven en randvoorwaarden voor het bestemmingsplan die hieruit voortkomen.

Ga daarnaast in op de randvoorwaarden uit ander beleid en wet- en regelgeving, zoals:

- de Uitgangspuntennotitie Voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied;
- het (concept)beheerplan voor de Natura 2000-gebieden "Stelkampsveld", "Boddenbroek", "Korenburgerveen", "Teeselinkven" en "Buurserzand en Haaksbergerveen";
- de Provinciale aanwijzing 'zeer kwetsbare gebieden' in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij;
- de wetgeving op het gebied van dierwelzijn zoals het Varkensbesluit, het Kalverbesluit, het Legkippenbesluit 2003 en het Vleeskuikenbesluit;
- het Besluit huisvesting en het Actieplan ammoniak veehouderij;
- de Wet op de Archeologische monumentenzorg.

2.2 Gemeentelijk beleid

Ga in op de rol die de gemeente kan spelen bij:

- het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in de Natura 2000-gebieden (bijvoorbeeld door bij te dragen aan de maatregelen in (toekomstige) beheersplannen);
- het faciliteren van een milieuhygiënisch gezonde veehouderijsector;
- behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische en landschappelijke waarden;
- het realiseren van ecologische verbindingzones en de ecologische hoofdstructuur;
- het realiseren van waterberging en andere waterhuishoudkundige maatregelen.

Maak hiervoor in het MER inzichtelijk welke maatregelen middels gemeentelijk beleid mogelijk zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen, saneren van niet gebruikte milieuvergunningen en herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties. Geef aan welke eisen de gemeente stelt aan de inrichting van nieuwe bedrijfslocaties en de maatvoering en vormgeving van bedrijfsgebouwen.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVENBESCHRIJVING

3.1 Voorgenomen activiteit

De gemeente Berkelland wil voor het buitengebied een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan opstellen. Geef op hoofdlijnen een overzicht van alle planonderdelen van het bestemmingsplan, bespreek welke onderdelen wel en welke niet in het MER worden bekeken en motiveer deze keuze.

Motiveer welke maximale ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden. Geef de relatie aan tussen de beoogde groei in de LOG's en de agrarische ontwikkeling in de rest van het bestemmingsplangebied.

Beschrijf in het MER hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) biedt aan en hoeveel ruimte middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden voor:

- intensieve veehouderijen;
- melkveehouderijen en rundveebedrijven;
- mestverwerking en -bewerking;
- functieverandering van agrarische bedrijven;
- recreatieve ontwikkelingen;
- waterberging;
- natuurontwikkeling.

Geef in het MER duidelijk aan wanneer en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt kan worden van de wijzigingsbevoegdheid.

Beschrijf in het MER welke uitgangspunten voor de landschappelijke ontwikkeling van het buitengebied worden gehanteerd en hoe deze worden vertaald in randvoorwaarden en criteria waarop ontwikkeling van (agrarische) bedrijven en functieverandering in het buitengebied worden beoordeeld. Geef daarbij aandacht aan de gebiedsspecifieke diversiteit in het buitengebied.

3.2 Alternatieven en milieugebruiksruimte

Door haar ligging in/nabij beschermde natuurgebieden is de ontwikkelruimte van de gemeente voor een aantal functies beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het voorstellen in beeld te brengen.

De Commissie adviseert daartoe de beschikbare milieugebruiksruimte voor gewenste ontwikkelingen in beeld te brengen volgens de volgende systematiek. Bepaal:

- 1) de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting op de onderstaande thema's (ook in cumulatie, waar dit van toepassing is) op basis van het bestaande en in ontwikkeling zijnde relevant milieubeleid;
- 2) de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten;
- 3) aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de milieubelasting op de milieuaspecten;
- 4) welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting;

- 5) als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige bestemmingsplanuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de voor dit bestemmingsplan reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte.

Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen (NB: niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook de rundveehouderij en de mestverwerking en -bewerking);
- verstoringgevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door geur- of geluidsgevoelige objecten;
- de eventuele beperkingen die ontstaan door de ontwikkeling van de ecologische verbindingzones en de ecologische hoofdstructuur.

Ga in op de in het MER voor de LOG's Oost Gelre en Berkelland uitgewerkte alternatieven en de relatie met de gekozen alternatieven voor het bestemmingsplan buitengebied Berkelland.

3.3 Referentiesituatie en autonome ontwikkeling

De Commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken, namelijk:

- de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie). Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de Wm-vergunde situatie.³ Dit verschil is van belang voor de ontwikkelruimte in de gemeente;
- voor de effectbepaling in het MER: de huidige situatie plus de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu⁴, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Aangezien in het voornemen de reconstructieplannen worden uitgewerkt voor de gemeente Berkelland, dient uitvoering van het Reconstructieplan niet meegenomen te worden in de autonome ontwikkeling. Het gaat om ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Geef bij de beschrijving van de referentiesituatie in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling van de) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de (provinciale) Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de rundveehouderij in het plangebied, omdat deze de ontwikkelingsruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepaalt. Ga hierbij in op de verwachte

³ Ga hierbij ook in op het (mogelijke) verschil tussen vergunde en werkelijke situatie. Maak hierbij gebruik van gegevens van het CBS en metelling op basis van het aantal dierplaatsen.

⁴ Binnen de mogelijkheden van het huidige bestemmingsplan en inclusief de vigerende wettelijke verplichtingen.

beëindiging, nieuwvestiging en groei van de (melk)rundveehouderij-bedrijven en betrek daarbij de verwachte groei en schaalvergroting van de sector bij opheffing van de melkquotering. Beschrijf in hoeverre het bestemmingsplan het mogelijk maakt voor intensieve veehouderijen om zich te vestigen op vrijkomende (melk)rundveehouderijen en andere vrijkomende agrarische bouwpercelen;

- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in het plangebied als gevolg van het aflopen van de overgangstermijnen van het Besluit huisvesting (1 januari 2010), het Legkippenbesluit (1 januari 2012), het Vleeskuikenbesluit (1 juli 2010), het Varkensbesluit (1 januari 2013) en het ingezette Actieplan ammoniak veehouderij.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Onderwerpen in het plan-MER

In de notitie R&D geeft de gemeente aan dat het MER zich voornamelijk zal richten op de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Een MER dient echter *alle* relevante (nieuwe) ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten te belichten die in het kaderstellende plan worden mogelijk gemaakt. In aanvulling op de in de notitie R&D genoemde m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten gaat het (onder meer) om de ontwikkelingen die bijdragen aan de emissie en depositie van stikstof, waaronder die in de rundveehouderij. Ga in het MER tevens in op de kansen en bedreigingen voor landschaps- en/of natuurwaarden die in het buitengebied kunnen ontstaan door verdere groei, verplaatsing, ontmenging of bundeling van (rund)veehouderijbedrijven. Ook functiewijzigingen van agrarisch naar recreatie of woonbestemming kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij ammoniakdepositie op kwetsbare natuur) dienen de effecten echter zo veel mogelijk *kwantitatief* beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de *maximale* milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt (zogenaamde 'worst case'). Indien uit het MER blijkt dat deze activiteiten (kunnen) leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Natuur

In het MER moet aangegeven worden waar voor vermessing en verzuring gevoelige natuurgebieden liggen. Geef aan of sprake kan zijn van nadelige gevolgen van het voornemen op deze gebieden. Beschrijf daartoe in het MER:

- De begrenzingen van de natuurgebieden op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied.
- De instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden:
 - o Of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling.

- o De actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit⁵ van habitattypen en leefgebieden van soorten, inclusief de kritische depositiewaarden voor de habitattypen.
- De gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de natuur. Ga daartoe in op:
 - o De achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in de Natura 2000-gebieden.
 - o De huidige emissies en toekomstige emissies bij de verschillende alternatieven. Geef aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositie waarden. Geef aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen.
 - o Welke emissie⁶ en depositie beperkende maatregelen genomen kunnen worden.
- Ga na of in cumulatie met andere activiteiten aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan worden uitgesloten. Met name de ontwikkeling in de LOG's verdienen aandacht.

Geef aan of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebied(en). Betrek in de studie in ieder geval de Natura 2000-gebieden "Stelkampsveld", "Boddenbroek", "Korenburgerveen", "Teeselinkven" en "Buurserzand & Haaksbergerveen". Indien er een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt boven de kritische depositiewaarden zijn in Natura 2000-gebieden significante gevolgen niet uit te sluiten. De uitwerking van bovenstaande punten kan dan tevens als passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 gebruikt worden. Een passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in een plan-MER. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen.

Natura 2000 in Duitsland

Beschrijf ook de gevolgen van het plan op de Duitse Natura 2000-gebieden "Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn", "Witte Venn/Krosewicker Grenzwald", "Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld" en "Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes".

⁵ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

⁶ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Bepaal voor de (P)EHS wat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond de Wet ammoniak en veehouderij. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader⁸. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming⁹

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹¹ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹². Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Geur

Geef inzicht in het aantal geurgehinderen en in de mate van geurhinder. Bepaal ook de cumulatie van geurhinder. Geef weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is voor de verschillende gebiedscategorieën. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Bepaal in hoeverre aan de gemeentelijke geurverordening en landelijke normen voldaan wordt.

4.4 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Omschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Geef een waardering van deze karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Ga in op mogelijkheden voor mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van deze waarden met behulp van kaartmateriaal.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het

⁸ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, dat in principe past binnen de nationale Nota Ruimte en de Spelregels EHS.

⁹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de inpassing van bouwmogelijkheden om de beleving van het landschap te verbeteren en de kwaliteit te verhogen. Ga daarbij in op:

- de negatieve effecten op bestaande landschappen (en hoe deze effecten te mitigeren)¹³, zoals de aantasting van bestaande houtwallen door nieuwe bouwblokken;
- de kansen om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuwe toe te voegen¹⁴. Ga hierbij onder andere in op de randvoorwaarden in het landgoederenbeleid.

Daarnaast is het van belang dat landschapseffecten en wijze van inpassing van nieuwe bebouwing en verkeersroutes op een inzichtelijke wijze gevisualiseerd worden.

4.5 Leefomgeving

Beschrijf in het MER de effecten op de leefomgeving ten gevolge van het plan. Ga bij elk van onderstaande punten in op de ontwikkelingen rond de N18.

Verkeer

Geef de mogelijke effecten van het plan op de verkeersveiligheid op smalle buitenwegen als gevolg van ontwikkelingen van (intensieve) veehouderijbedrijven, meer bewoning en recreatieverkeer.

Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁵ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Presenteer de resultaten van de berekeningen middels contourenkaarten¹⁶ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁷ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

Geluid

Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid. Geef aan welke gevolgen eventuele omschakeling naar permanente bewoning van recreatiewoningen kan hebben voor de belasting en normering van geluidgevoelige objecten.

¹³ Als voorbeeld voor het eerste kunnen aandachtspunten zijn voor de bepaling van effecten: omvang, hoogte, geleding en oriëntatie van gebouwen en een passend gebruik van (nieuwe) landschapselementen als bosjes, singels en wallen om grootschalige bebouwing in te passen in het bestaande landschap.

¹⁴ Bijvoorbeeld gebruik makend van bestaande en/of nieuwe landschapselementen (beplante zandwegen, waterlopen, bosjes en singels etc.) kan een nieuw groen raamwerk worden gemaakt (mede t.b.v. recreanten en bewoners) waarbinnen de nieuwe ontwikkelingen (gebouwen, verkeer) kunnen worden ingepast. Een beeldkwaliteitplan kan hierbij behulpzaam zijn.

¹⁵ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

¹⁶ Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

¹⁷ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Lichthinder

Beschrijf de maatregelen om lichthinder te beperken. Houd hierbij rekening met de wettelijke eisen en ga in op het Milieu en klimaat uitvoeringsprogramma 2009/2010 van de gemeente Berkelland¹⁸.

Gezondheid

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen¹⁹, zoals o.a. MR-SA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken²⁰.

Onlangs is een consortium²¹ in opdracht van het Ministerie van VWS gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed in de gaten te houden.

4.6 Bodem en water

Geef in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebieden, hydrologische aandachtsgebieden en verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen. Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlakte water (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit).

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is bijzonder belangrijk om te kunnen beoordelen of en tot welke totale depositie uitbreidingen/nieuwvestiging mogelijk zijn, of dat voldoende afname van depositie wordt bereikt. Daarom geeft de Commissie in overweging een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Dit maakt het eenvoudiger om per nieuw initiatief te beoordelen of dit wel of niet kan, of onder welke voorwaarden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkeling van de depositie wordt afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

De Commissie adviseert het bevoegd gezag om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER een aanzet geeft tot dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

¹⁸ Zie ook zienswijze nrs. 3 en 4.

¹⁹ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

²⁰ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

²¹ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften

Kaartmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging van de bestaande veehouderijbedrijven en de intensieve veehouderijen in het buitengebied. Geef daarbij aan wat de omvang is van deze bedrijven en welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;
- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Berkelland

Besluit: actualisatie bestemmingsplan buitengebied gemeente Berkelland

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C00.7, C14.0, D14.0

Activiteit: ontwikkelingsruimte bieden aan bestaande functies in het buitengebied, waaronder de intensieve veehouderij

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in het BerkelBericht van: 8 december 2009
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 3 december 2009
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 10 februari 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. G.J.H. Elbertsen (werkgroepsecretaris)

ing. H.H. Ellen

drs. S.R.J. Jansen

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

drs. ing. F. ten Thij

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau plan-MER bestemmingsplan buitengebied gemeente Berkelland, Croonen Adviseurs, 1 december 2009

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. L.W. ter Aardt, Eibergen
2. J.B.C. Dijkman en H.H. Dijkman-Kornegoor, Haarlo
3. M.B.M. Hoog Antink en B.J. Hooge Antink-Kornegoor, Haarlo
4. J. Kruize, en H.J. Kruize-Haanappel, Haarlo
5. Waterschap Rijn en IJssel, Doetinchem
6. Gemeente Bronckhorst, Hengelo (Gld)
7. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
8. Gemeente Oost Gelre, Lichtenvoorde
9. Waterschap Regge en Dinkel, Almelo

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied gemeente Berkelland

De gemeente Berkelland stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied. Omdat dit kaderstellend is voor toekomstige m.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (intensieve veehouderij) wordt voor dit bestemmingsplan een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Berkelland is bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2937-5

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

